

Universitätsbibliothek Wuppertal

M. VAL. MARTIALIS

Martialis, Marcus Valerius

AMSTELODAMI, 1628

Liber VII.

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-711](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-711)

242 M. VAL. MARTIALIS.
Virus ut hoc alio fallax permutet odore,
Deposita quoties balnea veste petit;
Pfilotro viret, aut acida later oblita creta:
Aut regitur pingui terque quaterque faba.
Cum bene se tutam per fraudes mille putavit,
Omnia cum fecit, Thaida Thais olet.

De Calpetano. 92.

Ponuntur semper chrysendeta Calpetano,
Sive foris, seu cum cenat in urbe domi.
Sic etiam in stabulo semper, sic cenat in agro.
Non habet ergo aliud? non habet immo suum.

M. VAL.

MARTIALIS

Epigrammatum

LIBER VII.

De lorica Caesaris (Domitiani.) 1.

Accipe belligeræ crudum thoraca Minervæ,
Ipsa Medusææ quem timet ira comæ.
Dum vacat hæc, Cæsar, poterit lorica vocari:
Pectore cum sacro sederit, ægis erit.

De eadem. 2.

Invia Sarmaticis Domini lorica sagittis,
Et Martis Getico tergore fida magis:
Quam vel ad Ætolæ securam cuspidis ictus.
Texuit innumeri lubricus unguis apri.
Felix sorte tua! sacrum cui tangere pectus
Fas erit, & nostri mente calere Dei.
I comes, & magnos illæsa merere triumphos,
Palmaræque ducem, sed cito, reddé togæ.

Ad Pontilianum. 3.

Cur non mitto meos tibi, Pontiliane, libellos?
Ne mihi tu mittas, Pontilian e, tuos.

Ad!

Ad Castricum, de Oppiano. 4.

Esset, Castrice, cum mali coloris,
Versus scribere coepit Oppiauis.

Ad Casarem (Domitianum.) 5.

Si desiderium, Cæsar, populique, patrumque,
Respicias, & Lariæ gaudia vera togæ:
Redde deum votis poscentibus: invidet hosti
Roma suo, veniat laurea multa licet.
Terrarum dominum propius videt ille, tuoque
Terretur vultu barbarus, & fruitur.

De reditu Cæsaris (Domitiani.) 6.

Ecquid Hyperboreis ad nos conversus ab oris
Ausonias Cæsar jam parat ire vias?
Certus abest auctor, sed vox hoc nunciat omnis:
Credo tibi; verum dicere, Fama, soles.
Publica victrices testantur gaudia chartæ:
Marta laurigera cuspide pila virent.
Rurfus, io, magnos clamat tibi Roma triūphos,
Invictusque tua, Cæsar, in urbe sonas.
Sed jam lætitiæ quo sit fiducia major,
Sarmaticæ laurus nuncius ipse veni.

De eodem. 7.

Hiberna quamvis Arctos, & rudis Peuce,
Et unguarum pulsibus calens Ister,
Fractusque cornu jam ter improbo Rhenus,
Teneat domantem regna perfidæ gentis,
Te summe mundi rector, & parens orbis:
Abesse nostris non tamen potes votis.
Illic & oculis & animis sumus, Cæsar:
Adeoque mentes omnium tenes unus,
Ut ipsa magni turba nesciat Circi
Utrumne currat Passarinus, an Tigris.

De eodem. 8.

Nunc hilares, si quando mihi, nunc ludite Musæ:
Victor ab Othrysiō redditur orbe deus.
Certa facis populi tu primus vota December:
Iam licet ingenti dicere voce, Venit.

Felix

Felix sorte tua ! poteras non cedere Iano,
 Gaudia si nobis , quæ dabit ille, dares.
 Festa coronatus ludet convicia miles,
 Inter laurigeros cum comes ibit equos.
 Fas audire jocos, levioraque carmina, Cæsar,
 Et tibi : si lusus ipse triumphus amat.

De Calcelio. 9.

Cum sexaginta numeret Calcelius annos,
 Ingeniosus homo est : quando disertus erit ?

In Olum. 10.

Pædicatur Eros, fellat Linus : Ole, quid ad te,
 De cure quid faciant ille vel ille sua ?
 Centenis futuit Martho millibus : Ole, quid ad te ?
 Non tu propterea, sed Martho pauper erit.
 In lucem cenat Sertorius : Ole, quid ad te ?
 Cum liceat tota stertere nocte tibi.
 Septingenta Tito debet Lupus : Ole, quid ad te ?
 Assen ne dederis, crediderisve Lupo.
 Illud dissimulas ad te quod pertinet, Ole,
 Quodque magis curæ convenit esse tuæ ;
 Pro togula debes : hoc ad te pertinet, Ole.
 Quadrantem nemo jam tibi credit : & hoc.
 Vxor mœcha tibi est, hoc ad te pertinet, Ole:
 Poscit jam dorem filia grandis : & hoc.
 Dicere quindecies poteram quod pertinet ad te :
 Sed quid agas, ad me pertinet, Ole, nihil.

Ad (Aulum) Pudentem. 11.

Cogis me calamo, manuque nostra
 Emendare meos, Pudens, libellos.
 O quam me nimium probas, amasque,
 Qui vis archetypas habere nugas !

Ad Faustinum. 12.

Sic me fronte legat Dominus, Faustine, serena,
 Excipiatque meos qua solet aure jocos :
 Vt mea nec juste quos odit pagina lædit,
 Et mihi de nullo fama rubore placet,
 Quid prodest? cupiant cum quidam nostra videri,
 Si qua Lycambeo sanguine tela madent :
 Vipereumque vomant nostro sub nomine virus,
 Qui Phœbi radios ferre diemque negant.

Ludimus

Ludimus innocui: scis hoc bene. juro potentis
 Per genium Famæ, Castaliumque gregem,
 Perque tuas aures, magni mihi numinis instar,
 Lector inhumana liber ab invidia.

De Lycoride, 13.

Dum Tiburtinis albescere solibus audit
 Antiqui dentis fusca Lycoris ebur,
 Venit in Herculeos colles. quid Tiburis alti
 Aura valet! parvo tempore nigra redit.

*Ad Aulum, de luctu sua
 puella. 14.*

Accidit infandum nostræ scelus, Aule, puellæ;
 Anxist lusus, deliciasque suas:
 Non quales teneri ploravit amica Catulli
 Lesbia, nequitiis passeri orba sui;
 Vel Stellæ cantata meo, quas flevit Ianthiis,
 Cujus in Elysio nigra columba volat:
 Lux mea non capitur nugis, neque moribus istis,
 Nec dominæ pectus talia damna movent.
 Bis denos puerum numerantem perdidit annos,
 Mentula cui nondum sesquipedalis erat.

Ad Arginum Ianthidos. 15.

Quis puer hic nitidis abstulit Ianthidos undis,
 Et fugit ad dominam Najada? nãquid Hylas?
 O bene, quod siva colitur Tirynthius ista,
 Et quod amatrices tam prope servat aquas!
 Securis licet hos fontes, Argine, ministrës:
 Nil facient Nymphæ, ne velit ipse, cave.

Ad Regulum, 16.

Æra domi non sunt: superest hoc, Regule, solum,
 Ut tua vendamus munera: numquid emis?

*Ad bibliothecam Iulii Mar-
 tialis. 17.*

Ruris bibliotheca delicati,
 Vicinam vider unde lector urbem;
 Inter carmina sanctiora si quis
 Lascivæ fuerit locus Thalixæ,
 Hos nido licet inferas vel imo,
 Septem quos tibi mittimus libellos

Auctoris calamo sui notatos :
 Hæc illis pretium facit litura.
 At tu munere dedicata parvo,
 Quæ cantaberis orbe nota toto,
 Pignus pectoris hoc mei tuere,
 Iulii bibliotheca Martialis.

In Gallam. 18.

Cum tibi sit facies, de quâ nec foemina possit
 Dicere, cum corpus nulla litura notet:
 Cur te tam rarus cupiat repetatque fututor,
 Miraris? vitium est non leve, Galla, tibi.
 Accessi quoties ad opus, mistisque movemur
 Inguinibus; cunnus non tacet, ipsa taces.
 Dî facerent ut tu loquereris, & ipse taceret:
 Offendor cunni garrulitate tui.
 Pe iere te malle; namque hoc nec inutile dicit,
 Symmachus: & risum res movet ista simul.
 Quis ridere potest fatui poppysmata cunni?
 Cum sonat hic, cui non mentula mensq; cadit?
 Dic aliquid saltem, clamosoque obstrepe cunno;
 Et si adeo muta es, disce vel inde loqui.

De fragmento Argus. 19.

Fragmentum, quod vile putas & inutile lignum,
 Hæc fuit ignoti prima carina maris.
 Quam nec Cyænæ quondam potuere ruinæ
 Frangere, nec Scythici tristior ira freti,
 Sæcula vicerunt, sed quamvis cesserit annis,
 Sanctior est salva parva tabella rate.

In Sanctram. 20.

Nihil est miserius, nec gulosius Sanctrâ:
 Rectam vocatus cum cucurrit ad cænam,
 Quam tot diebus noctibusque captavit;
 Ter poseit apri glandulas, quater lumbum,
 Et utramque coxam leporis, & duos armos:
 Nec erubescit pejerare de turdo,
 Et ostreorum rapere lividos cirros.
 * Buccis placentæ sordidam linit mappam:
 Illic & uvæ collocantur ollares, Al. Dulci plac.
 Et Punicorum pauca grana malorum, *cæsa*
 Et excavatæ pellis indeeens vulvæ,
 Et lippa ficus, debilisque boletus,
 Sed mappa cum jam mille rumpitur furtis,

Rofos tepenti spondylos fitu condit,
 Et devorato capite turturem truncum.
 Colligere longa turpe nec putat dextra,
 Analecta quidquid & canes reliquerunt.
 Nec esculenta fufficit gulæ præda;
 Milto lagenam replet ad pedes vino.
 Hæc per ducentas cum domum tulit fcalas,
 Seque obferata clufit anxius cella,
 Gulofus ille poftero die vendit.

In nat alem Lucani. 21.

Hæc eft illa dies, quæ, magni confcia partus,
 Lucanum populis, & tibi, Polla, dedit.
 Heu! Nero crudelis, nullaque inuifor umbra:
 Debuit hoc faltem non licuiſſe tibi.

De eodem. 22.

Vatis Apollinei magno memorabilis ortu
 Lux redit: Aonidum turba favete facris.
 Hæc meruit, cum te terris, Lucane, dediffet,
 Mixtus Caftaliae Bætis ut eſſet aquæ.

De eodem. 23.

Phoebe veni, fed quantus eras cum bella tonanti:
 Ipſe dæres Laricæ plectra ſecunda lyræ.
 Quid tanta pro luce precer? tu, Polla, maritum
 Sæpe colas, & ſe ſentiat ipſe coli.

*In maledicum, Iuvenalem cum Martiale
 committentem. 24.*

Cum Iuvenale meo quæ me committere tentas,
 Quid non audebis, perfida lingua, loqui?
 Te ſingente nefas, Pyladen odiſſet Oreftes:
 Theſea Pirithoi deſtituiſſet amor.
 Tu Siculos fratres, & majus nomen Attridas,
 Et Ledæ poteras diſſociare genus.
 Hoc tibi pro meritis, & talibus imprecor auſis;
 Vt facias illud, quod, puto, lingua facis.

In malum Poetam. 25.

Dulcia cum tantum ſcribas epigrammata ſemper
 Et ceruſſata candidiora cute;
 Nullaque mica ſalis, nec amariſſellis in illis
 Gutta fit; ô demens! vis tamen illa legi.

148. M. VAL. MARTIALIS
Nec cibus ipse iuvat morsu fraudatus acetis;
Nec grata est facies cui gelatinus abest.
Infanti melimela dato, faruæque mariscas;
Nam mihi, quæ novit pungere, Chia sapit.

Mittit librum Apollinari, 26.

Apollinarem conveni meum Scazon,
Et si vacabit (ne molestus accedas)
Hoc qualecunque, cuius aliqua pars ipse est,
Dabis: hoc facetum carmen imbuant aures.
Si te receptum fronte videris tota,
Noto rogabis ut favore sustentet.
Quanto mearum, scis, amore nugarum
Flagret: nec ipse plus amare te possum.
Contra malignos esse si cupis tutus,
Apollinarem conveni meum Scazon.

*De apro sibi a Dextro
misso, 27.*

Tuscæ glandis aper populator, & ilice multa
Iam piger, Aetolæ fama secunda feræ,
Quem meus intravit splendenti cuspide Dexter,
Præda jacet nostris invidiosa focus.
Pinguescant madido tetri nidore Penares,
Flagret & exciso festa culina iugo.
Sed coquus ingentem piperis consumet acervum,
Addet & arcano mixta Falerna garo.
Ad dominum redeas, noster te non capit ignis,
Conturbator aper, vilis esurio.

Ad Fuscum, 28.

Sic Tiburtinæ crescat tibi silva Dianæ,
Et properet cæsum sæpe redire nemus.
Nec Tartessiacis Pallas tua, Fusce, traperis
Cedat, & immodici dent bona musta lacus,
Sic fora mirentur, sic te pallatia laudent,
Excolat & geminas plurima palma fores:
Oxia dum medius præstat tibi parva Decembet,
Exige, sed certa, quos legis, aure, jocos.
Scire liber verum: res est hæc ardua: sed tu
Quod tibi vis dici, dicere, Fusce, potes.

Ad Testilum, Voconii puerum. 20.

Testile Victoris tormentum dulce Voconsi,
 Quo nemo est toto notior orbe puer:
 Sic etiam positis formosus amere capillis:
 Et placeat vari nulla puella tuo:
 Paullisper domini doctos sepone libellos;
 Carmina Victori dum lego pauca tuo.
 Et Mœcenati Maro cum cantaret Alexin,
 Nota tamen Marfi fusca Melænis erat.

In Caliam. 30.

Das Parthis, das Germanis, das, Cælia, Dacis;
 Nec Cilicum spernis Cappadocumque toros.
 Et tibi de Pharia Memphiticus urbe fututor
 Navigat, à rubris & niger Indus aquis.
 Nec recutitorum fugis inguina Iudæorum:
 Nec te Sarmatico transit Alanus equo.
 Qua ratione facis, cum sis Romana puella.
 Quod Romana tibi mentula nulla placet?

Ad Regulum. 31.

Raucæ cortis aves, & ova matrum,
 Et flavas medio vapore Chias,
 Et fetum querulæ rudem capellæ,
 Nec jam frigoribus pares olivas,
 Et canum gelidis olus pruinis
 De nostro tibi rure missa credis?
 O quam, Regule, diligenter erras?
 Nil nostri, nisi me, ferunt agelli.
 Quidquid villicus Umber, aut colonus,
 Aut rus marmore tertio notatum,
 Aut Tusci tibi, Tusculive mittunt;
 Id tota mihi nascitur Suburra.

Ad Atticum. 32.

Attice, facundæ renovas qui nomina gentis,
 Nec finis ingentem conticuisse domum:
 Te pia Cecropiæ comitatur turba Minervæ,
 Te secreta quies, te sophos omnis amat.
 At juvenes alios fracta colit aure magister,
 Et rapit immeritas sordidus unctor opes.
 Non pila, non follis, non te paganica thermis
 Præparat, aut nudi stipitis ictus hebes:

Vara nec injecto ceromate brachia tendis,
 Non harpasta vagus pulverulenta rapis:
 Sed curris niveas tantum prope Virginis undas,
 Aut ubi Sidonio taurus amore caler.
 Per varias arteis, omnis quibus area servit,
 Ludere, cum liceat currere, pigritia est.

In Cinnam. 33.

Sordidior coeno cum sit toga, calceus autem
 Candidior prima sit tibi, Cinna, nive,
 Dejecto quid, inepte, pedes perfundis amictu?
 Collige, Cinna, togam; calceus, ecce, perit.

Ad Severum, de Charino, 34.

Quo possit fieri modo, Severe,
 Ut vir pessimus omnium Charinus
 Vnam rem bene fecerit, requiris?
 Dicam, sed cito. Quid Nerone pejus,
 Quid thermis melius Neronianis?
 Non deest protinus, ecce, de malignis,
 Qui sic rancidulo loquatur ore:
 Ut quid tu Domini Deique nostri
 Praefers muneribus Neronianas?
 Thermas praefero balneis cinædi.

Ad Lecaniam, 35.

Inguina succinctus nigra tibi servus aluta
 Stat, quoties calidis tota foveris aquis.
 Sed meus, ut de me taceam, Lecania, servus,
 Iudæum nulla sub cure pondus habet.
 Et nudi tecum juvenesque senesque lavantur.
 An sola est servi mentula vera tui?
 Ecquid foemineos sequeris, matrona, recessus?
 Secretusque tua, cunne, lavaris aqua?

Ad Stellam, 36.

Cum pluvias madidumque; Iovem perferre negaret,
 Et rudis hibernis villa nataret aquis;
 Plurima, quæ posset subitos effundere nimbos,
 Muneribus venit tegula missa ruis.
 Horridus, ecce, sonat Poreæ stridore December;
 Stella, tegis villam, non tegis agricolam.

Ad Castricum, de theta. 37.

Nosti mortiferum quæstoris, Castrice, signum?
 Est operæ pretium discere theta novum.
 Exprimeret quoties rotantem frigore nasum,
 Lethalem juguli jussierat esse notam.
 Turpis ab invito pendeat stiria naso,
 Cum flaret madida faucē December ærox.
 Collegæ tenuere manus. quid plura requiris?
 Emungi misero, Caltrice, non licuit.

*Ad Polyphemum Se-
veri. 38.*

Tantus es, & talis nostri Polypheme Severi,
 Ut te mirari possit & ipse Cyclops.
 Sed nec Scylla minor, quod si fera monstra duo-
 rum
 Iunxeris, alterius fiet uterque timor.

De Calio. 39.

Discurfus varios, vagumque manē,
 Et fastus, & ave potentiorum,
 Cum perferre patique jam negaret,
 Cœpit fingere Cælius podagram.
 Quam dum vult nimis approbare veram,
 Et sanas linit obligatque plantas,
 Inceditque gradu labori oso:
 (Quantum cura potest, & ars doloris!)
 Desit fingere Cælius podagram.

Epitaphium Etrusci patris. 40.

Hic jacet ille senex Augusta notus in aula
 Pectore non humili passus utrumque deum:
 Natorum pietas sanctis quem conjugis umbris
 Miscuit: Elysium possidet ambo nemus.
 Occidit illa prior viridi fraudata juventa;
 Hic prope ter senas vixit Olympiadas.
 Sed festinatis raptum tibi credidit annis,
 Adspexit lachrymas quisquis, Etrusce, tuas.

Ad Sempronium Tuccam. 41.

Cosmicos esse tibi, Semproni Tucca, videris.
 Cosmica Semproni, tam mala, quam bona, sunt.

Ad Castricum. 42.

Muneribus cupiat si quis contendere tecum;
 Audeat hic etiam, Castrice, carminibus.
 Nos tenues in utroque sumus, vincique parati.
 Inde sopor nobis, & placet alta quies.
 Tā mala cur igitur dederim tibi carmina, quæris?
 Alcinoo nullum poma dedisse putas?

In Cinnam. 43.

Primum est, ut præstes, si quid te, Cinna, rogabo:
 Illud deinde sequens, ut cito, Cinna, neges.
 Diligo præstantem: non odi, Cinna, negantem.
 Sed tu nec præstas, nec cito, Cinna, negas.

Ad (2.) Ovidium, de imagine Maximi Cæsonii. 44.

Maximus ille tuus, Ovidi, Cæsonius hic est;
 Cujus adhuc vultum vivida cera tenet.
 Hunc Nero damnavit: sed tu damnare Neronem
 Ausus es, & profugi, non tua fata sequi.
 AEquora per Scyllæ magnus comes exfulis isti;
 Qui modo nolueras consulis ire comes:
 Si victura meis mandantur nomina chartis,
 Et fas est cineri me superesse meo:
 Audiet hoc præsens, venturaque turba: fuisse
 Illi te, Senecæ quod fuit ille suo.

Ad eundem. 45.

Facundi Senecæ potens amicus,
 Caro proximus aut prior Sereno,
 Hic est Maximus ille, quem frequentâ
 Felix littera pagina salutat:
 Hunc tu per Siculas secutus undas,
 O nullis Ovidi tacende linguis,
 Sprevistis Domini furentis iras.
 Miretur Pyladem suum vetustas,
 Hæsit qui comes exfuli parentis.
 Quis discrimina compareret duorum?
 Hæsisti comes exfuli Neronis.

Ad Priscum. 46.

Commendare tuum dum vis mihi carmine munus
 Maximoque cupis doctius ore loqui,

Excrucias multis pariter me teque diebus:
 Et tua de nostro, Prisce, Thalia placet.
 Divitibus poteris Musas, elegosque sonantes
 Mittere: pauperibus munera pexa-daro.

Ad Licinium Suram. 47.

Doctorem Licini celeberrime Sura virorum,
 Cujus prisca graves lingua reduxit avos:
 Redderis(heu)quanto fatorum munere nobis,
 Gustata Læthes pæne remissus aqua!
 Perdiderant jam vota metum,securaque flebant
 Tristitia cum lacrymis: jamque peractus eras.
 Non tulit invidiam taciti regnator. Averni,
 Et raptas fatis reddidit ipse colos.
 Scis igitur, quantas hominum mors falsa querelas.
 Moverit,& frueris posteritate tua.
 Vive velut raptio fugitivaque gaudia carpe:
 Perdiderit nullum vita reversa diem.

De Annio. 48.

Cum mensas habeat fere trecentas,
 Pro mensis habet Annius ministros:
 Transcurrunt gabatæ, volantque lances.
 Has vobis epulas habete lauri,
 Nos offendimur ambulante coena.

Ad Severum. 49.

Parva suburbani munuscula mittimus horti:
 Faucibus ova tuis; poma, Severe, gulæ.

Ad fontem Ianthidos. 50.

Fons dominæ, regina loci quo gaudet Ianthids,
 Gloria conspicuæ delictumque domus:
 Cum tua tot niveis ornetur ripa ministris,
 Et Ganymedeo luceat unda choro:
 Quid facit Alcides silva sacratas in ista?
 Tam vicina tibi: cur tenet antra deus?
 Numquid Nympharum notos observat amores,
 Tam multi pariter ne rapiantur Hylæ?

Ad Urbicum. 51.

Mercari nostras si te piget, Urbice, nugas;
 Et lasciva tamen carmina nosse liber.
 Pompejum quæras(& nosti forsitan) Auctum,
 Vktoris prima Martis in æde sedet.

Lure madens, varioque togæ limatus in usu,

Non lector meus hic, Urbice, sed liber est.

Sic tenet absentis nostros cantatque libellos:

Vt pereat chartis littera nulla meis.

Denique, si vellet, porerat scripsisse videri:

Sed famæ mavult ille favere meæ.

Hunc licet à decima (nec enim satis ante vacabit)

Sollicites, capiet coenula parva duos.

Ille leget, bibe tu, nolis licet, ille sonabit:

Et cum, jam satis est; dixeris, ille leget.

Ad (Pompeij m) Auctum, 52.

Gratum est, quod Celeri nostros legis, Aucte, libellos,

Si tamen & Celerem quod legis Aucte, juvat.

Ille meas gentes, & Celtas rexir Iberos,

Nec fuit in nostro certior orbe fides.

Major me tantò reverentia turbat: & aures,

Non auditoris, iudicis esse puto.

In Vmbrum, 53.

Omnia misisti mihi Saturnalibus, Vmber,

Munera, contulerant quæ tibi quinque dies:

Bis-fenos triplices, & dentiscalpia septem:

His comes accessit spongia, mappa, calix;

Semodiusque fabæ cum vimine Picenarum,

Et laleranzæ nigra lagenâ sapæ:

Parvaque cum canis venerunt coctana prunis,

Et Libycæ fici pondere testa gravis.

Vix puro triginta nummorum tota fuisse

Munera, quæ grandes octo tulere Syii

Quanto commodius nullo mihi ferre labore

Argenti potuit pondera quinque puer?

In Nasidienum, 54.

Semper mâne mihi de me mera somnia narras;

Quæ moveant animum sollicitentque meum.

Iam prior ad fecem, sed & hæc vindemia venis;

Exorat noctes dum mihi saga tuas:

Consumpsi fallasque molas, & thuris acervos,

Decrevere greges, dum cadit agna frequens.

Non porcus, non cortis aves, non ova supersunt.

Aut vigila aut dormi, Nasidiane, tibi,

In Chrestum, 55.

Nulli munera, Chreste, si remittis,
 Nec nobis dederis, remiserisque;
 Credam te satis esse liberalem.
 Sed si reddis Apicio, Lupoque,
 Et Gallo, Titioque, Cælioque,
 Linges non mihi (nam proba, & pusilla est:)
 Sed quæ de Solymis venit perustis
 Damnata modo mentulam tributi.

Ad Rabirium, 56.

Altra polunque pia percepisti mente, Rabiri,
 Parrhasiam mira qui struis arte domum.
 Phidiaco si digna Iovi dare templa parabit,
 Has petat à nostro Pisa Tonante manus.

De Achilla, 57.

Castora de Polluce Gabinia fecit Achillam:
 Pythagathos fuerat; nunc erit Hippodamus.

Ad Gallam, 58.

Tam sex aut septem nupisti, Galla, cinædis:
 Dum coma te nimium, pexaque barba iuvat.
 Deinde experta latus, madidoque simillima loto
 Inguina, nec lassâ stare coacta manu;
 Deferis imbelles thalamos, mollemque maritum:
 Rursus & in similes decidis usque toros. (tem,
 Quere aliquem Curios semper Fabiosque loquent-
 Hirsutum, & dura rusticitate trucein;
 Invenies, sed habet tristis quoque turba cinædos,
 Difficile est vero nubere, Galla, viro.

Ad Titum, de Cæciliano, 59.

Non coenat sine apro noster, Tite, Cæcilianus,
 Bellum convivam Cæcilianus habet.

Ad Iovem Capstolinum, 60.

Tarpejæ venerande rector aulæ,
 Quem salvo Duce credimus Tonantem,
 Cum votis sibi quisque te fatiget,
 Et pōscat dare, quæ Dei potestis:
 Nil pro me mihi, Iupiter, petenti,
 Ne succensueris velut superbo,

256 M. VAL. MARTIALIS
Te pro Cæsare debeo rogare,
Pro me debeo Cæsarem rogare.

Ad Germanicum Cæsarem. 61.

Abstulerat totam temerarius. institor urbem,
Inque sup nullum limine limen erat.
Iussisti tenues, Germanice, crescere vicos:
Et, modo quæ fuerat semita, facta via est.
Nulla catenatis pila. est præcincta lagenis:
Nec prætor medio cogitur ire luto.
Stringitur in densa nec cæca novacula turba:
Occupat aut totas nigra popina vias.
Tonsor, campo, coquus, lanus sua limina servant.
Nunc Roma est; nuper magna taberna fuit.

In Amillum. 62.

Reclusis foribus grandes percidis Amille;
Et te deprendi, cum facis ista, cupis,
Ne quid liberti narrent, servique paterni,
Et niger obliqua garrulitate cliens.
Non padicari qui se testatur, Amille,
Illud sæpe facit, quod sine teste facit.

De Silio (Italico) 63.

Perpetui nunquam moritura volumina Sili
Qui legis, & Latia carmina digna toga;
Pierios tantum vati placuisse recessus
Credis, & Aoniæ Bacchica fersa comæ?
Sacra cothurnati non attigit ante Maronis,
Implevit magni quam Ciceronis opus.
Hunc miratur adhuc centum gravis hasta virorū:
Hunc loquitur grato plurimus ore cliens.
Postquam bis-senis ingentem fascibus annum
Rexerat, asserto qui sacer orbe fuit,
Emeritos. Musis, & Phœbo tradidit annos,
Proque suo celebrat nunc Heliconæ foro.

In Cinnamum. 64.

Qui tonsor fueras tota notissimus urbe,
Est post hoc dominæ munere factus eques,
Sicanias urbes. Aetnæaque regna petisti.
Cinname, cum fugeres tristia jura fori.
Qua nunc arte graves tolerabis inutilis annos?
Quid facit infelix & fugitiva quies?
Non rhetor, non grammaticus, Iudise magister,
Non Cynicus, non tu Stoicus esse potes.
Vendere

Vendere nec vocem Siculis plausumque theatris.
 Quod supereit, iterum, Cinnam, tonsor eris.

In Gargilianum, 65.

Lis te bis decimæ numerantem frigora brumæ
 Conterit una tribus, Gargiliane foris.
 An miser, & demens, viginti litigat annis
 Quisquam, cui vinci, Gargiliane, licet?

De Labieno, 66.

Hæredem Fabius Labienum ex asse reliquit:
 Plus meruisse tamen se Labienus ait.

In Philænim, 67.

Pædicat pueros tribas Philænis,
 Et tentigine sævior mariti
 Vndenas vorat in die puellas.
 Harpasto quoque subligata ludit,
 Et flavescit hape, graveisque draucis,
 Halteras facili rotat lacerto;
 Et putri lutulenta de palæstra
 Vacti verbere vapulat magistri.
 Nec coenat prius, aut recumbit ante
 Quam septem vomuit meros deunces:
 Ad quos fas sibi tunc putat redire,
 Cum coliphia sexdecim comedit.
 Post hæc omnia; cum libidinatur,
 Non fellat; putat hoc parum virile;
 Sed plane medias vorat puellas.
 Di mentem tibi dent tuam, Philæni,
 Cunnum lingere quæ putas virile.

Ad Instantium Rufum, 68.

Commendare meas, Instanti Rufe, Camœnæ
 Parce precor socero, seria forsan amar.
 Quod si lascivos admittit & ille libellos,
 Hæc ego vel Curio Fabricioque legam.

De Canii Theophila, 69.

Hæc est illa tibi promissa Theophila, Cani,
 Cujus Cecropia pectora dote madent.
 Hanc sibi jure petat magni senis Atticus hortus,
 Nec minus esse suam Stœica turba velit.

Viveg

Vivet opus quodcunque per has emiseris aures,
 Tam non scemineum nec populare sapit:
 Non tua Pantænis nimium se præferat illi,
 Quamvis Pierio sit bene nota choro.
 Carmina fragentem Sappho laudabit amatrix,
 Castior hæc, & non doctior illa fuit.

In Philænim. 70.

Ipsarum tribadum tribas, Philæni,
 Recte, quam furuis, vocas amicam.

De familia ficosa. 71.

Ficosa est uxor, ficosus & ipse maritus;
 Filia ficosa est, & gener, atque nepos.
 Nec dispensator, nec villicus ulcere turpi,
 Nec rigidus fossor; sed nec arator eget.
 Cum sint ficosi pariter juvenesque senesque,
 Res mira est; ficos non habet unus ager.

*Ad Paullum suorum carminum
 assertorem. 72.*

Gratus sic tibi, Paule, sit December;
 Nec vani triplices, brevesque mappæ,
 Nec thuris veniant leves selibræ;
 Sed lances ferat, aut scyphos avorum,
 Aut grandis reus, aut potens amicus:
 Seu quod te potius iuvat, capitque.
 Sic vincas Noviumque Publiumque
 Mandris & virreo latrone clufos;
 Sic palmam tibi de trigono nudo,
 Vinctæ det favor arbiter coronæ,
 Nec laudet Polybi magis sinistras.
 Si quisquam mea dixerit malignus
 Atro carmina quæ madent veneno.
 Ut vocem mihi commodes patronam,
 Et, quantum poteris, sed usque, clames:
 Non scripsit meus ista Martialis.

Ad Maximum. 73.

Esquiliis domus est, domus est tibi colle Dianæ,
 Et tua Patricius culmina Vicus habet:
 Hinc viduæ Cybeles, illinc sacraria Vestæ;
 Inde Novum, Veterem prospicis inde Iovem.
 Dic, ubi conveniam: dic, qua te parte requiram?
 Quisquis ubiq; habitat, Maxime, nusquã habitat.

Pro

Pro Caro & Norbana ipso nuptiarum die votum. 74.

Gyllenes coelique decus facunde minister,
 Aurea cui torto virga dracone viret:
 Sic tibi lascivi non desit copia furti,
 Sive cupis Paphien, seu Ganymede cales:
 Maternæque sacris ornentur frondibus Idus,
 Et senior parca mole prematur avus:
 Hunc semper Norbana diem cum conjuge Caro
 Læta colat, primis quo coëre toris.
 Hic prius antistes Sophiæ sua dona ministrat:
 Hic te thure vocat, fidus & ipse Iovi.

In anum deformem. 75.

Vis futui gratis, cum sis deformis, anusque,
 Res perridicula est: vis dare, nec dare vis.

Ad Philomusum. 76.

Quod te diripiunt potentiores
 Per convivia, porticus, theatra,
 Et tecum, quoties ita incidisti,
 Gestari juvat, & juvat lavari.
 Nolito nimium tibi placere.
 Delectas, Philomuse: non amaris.

In Tuccam. 77.

Exigis ut nostros donem tibi, Tucca, libellos,
 Non faciam; nam vis vendere, non legere.

In Papilum. 78.

Cum Saxetani ponatur cauda lacerti;
 Et bene si cœnas, conchis inuncta tibi est;
 Sumen, aprum, leporem, boletos, ostrea, mullos,
 Mittis. habes nec cor, Papile, nec geniun.

Ad Severum. 79.

Potavi modo consulare vinum:
 Queris quam vetus atque liberale?
 Ipso consule conditum: sed ipse
 Qui ponebat erat, Seyere, consul.

Ad Faustinum, ut libellos suos Marcellino mittat. 80.

Quatenus Gthrysius jam pax Romana Triones
 Temperat, & tetricæ concitue tubæ,
 Hunc Marcellino poteris, Faustine, libellum
 Mittere, jam chartis, jam vacat ille jocis.
 Sed si parva tui munuscula quæris amici
 Commendare, ferat carmina nostra puer,
 Non qualis Gericæ satiatus lacte juvencæ
 Sarmatica rigido ludit in amne rota:
 Sed Myrtenæi roseus mangonis ephebus,
 Vel non cæsus adhuc matre jubente Lacon.
 At tibi captivo famulus mittetur ab Istro,
 Qui Tiburtinas pascere possit oves.

Ad Lausum. 81.

Triginta toto mala sunt epigrammata libro;
 Si totidem bona sunt, Lause: liber bonus est.

*De Menophilo, ad Flac-
 cum. 82.*

Menophili penem tam grandis fibula vestit,
 Ut sit comœdis omnibus una satis.
 Hunc ego credideram (nam sæpe lavamur in unâ)
 Sollicitum voci parcere, Flacce, suæ:
 Dum ludit media populo spectante palæstra,
 Delapsa est misero fibula; verpus erat.

De Eutrapelo, 83.

Eutrapelus tonsor dum circuit ora Luperçi,
 Expingitque genas, altera barba subit.

*Librum suum Cæcilio Secundo
 mittit. 84.*

Dum mea Cæcilio formatur imago Secundo,
 Spirat & arguta picta tabella manu;
 I liber ad Gericam Peucen, Istrumque tacentem:
 Hæc loca perdomitis gentibus ille tenet.
 Parva dabis caro, sed dulcia, dona sodali:
 Certior in nostro carmine vultus erit.
 Casibus hic nullis, nullis debilis annis
 Vivet, Apelleum cum morietur opus.

Ad Sabellum. 85.

Quod non insulse scribis tetrasticha quædam ;
 Disticha quod belle pauca, Sabelle, facis :
 Laudo, nec admiror, facile est epigramma, Sabelle,
 Scribere : sed librum scribere difficile est.

In Sextum. 86.

Ad natalicias dapes vocabar,
 Essem cum tibi, Sexte, non amicus.
 Quid factum est, rogo, quid repente factum est ?
 Post tot pignora nostra, post tot annos,
 Quod sum præteritus vetus sodalis ?
 Sed causam scio ; nulla venit à me
 Hispani tibi libra postulati :
 Nec tenuis toga, nec rudes lacernæ :
 Non est sportula quæ negotiatur :
 Postcis munera, Sexte, non amicos.
 Iam dices mihi : vapulet vocator.

De variis amoribus & deliciis. 87.

Si meus aurita gaudet glaucopide Flaccus :
 Si fruitur tristi Canius Æthiope ;
 Publius exiguæ si flagrat amore catellæ ;
 Si Cronius similem cercopithecon amat ;
 Delectat Marium si perniciosus ichneumon ;
 Pica salutatrix si tibi. Lause, placet :
 Si gelidum collo nectit Gratilla draconem ;
 Lusciniæ tumulum si Thelesina dedit ;
 Blanda Cupidinei cur non amet ora Labyæ,
 Qui videt hæc domiuis monstra placere suis ?

Ad Lausum. 88.

Bertur habere meos, si vera est fama, libellos.
 Inter delicias pulchra Vienna suas.
 Mé legit onanis ibi senior, juvenisque, puerque,
 Et coram tetrico casta puella viro.
 Hoc ego maluerim, quam si mea carmina cantent.
 Qui Nilam ex ipso protinus ore bibunt :
 Quam meus Hispano si me Tagus impleat auro,
 Pascat & Hybla meas, pascat Hymettos apes.
 Nonnihil ergo sumus, nec blandæ munere linguæ
 Decipimur, credam jam puto, Lause, tibi.

L.

Apa. linari

*Apollinari mittit coronam
roseam. 89.*

I felix rosa, mollibusque fertis
Nostri cinge comas Apollinaris,
Quas tu necere candidas sed olim,
Sic te semper amet Venus, memento.

Ad Creticum. 90.

Iactat inæqualem Matho me fecisse libellum:
Si verum est, laudat carmina nostra Matho.
Æquales scribit libros Calvinus, & Vmber.
Æqualis liber est, Cretice, qui malus est.

Ad Iuvenalem. 91.

De nostro facunde tibi, Iuvenalis, agello
Saturnalicias mitrimus, ecce, nuces.
Cætera lascivis donavit poma puellis
Mentula Custodis luxuriosa Dei.

In Baecaram. 92.

Si quid opus fuerit, scis me non esse rogandum,
Bis nobis dicis, Baccara, terque die.
Appellat rigida tristis me voce Secundus:
Audis; sed nescis, Baccara, quid sit opus.
Pensio te coram petitur clareque, palamque:
Audis; sed nescis, Baccara, quid, sit opus.
Esse queror gelidasque mihi tritasque lacernas:
Audis; sed nescis, Baccara, quid sit opus.
Hoc opus est, subito fias ut fidere mutus;
Dicere ne possis, Baccara, quid sit opus.

Ad Narniam, de Quinto. 93.

Narnia, sulfureo quam gurgite candidus amnis
Circuit, ancipiti vix adeunda iugo,
Quid tam sæpe meum nobis abducere Quintum
Te iuvat, & lenta detinuisse mora?
Quid Nomentani causam mihi perdis agelli,
Propter vicinum qui pretiosus erat?
Sed jam parce mihi, nec abutere, Narnia, Quintum
Perpetuo liceat sic tibi ponte frui,

De Papilo. 94.

Vuguentum fuerat, quod onyx modo parva gerebat;

Olfecit postquam Papilus, ecce, garum est,

In Linum. 95.

Bruma est, & riget horridus December;

Audes tu tamen osculo nivali

Omnes obuius-hinc & hinc tenere,

Et totam, Line, basiare Romam.

Quid possis graviusque sæuiusque

Percussus facere atque verberatus?

Hoc me frigore basiet nec uxor,

Blandis filia nec rudis labellis.

Sed tu dulcior, elegantiorque;

Cujus livida naribus caninis

Dependet glacies, rigetque barba,

Qualem forficibus metit supinis

Tonsor Cinyphio Cilix marito.

Centum occurrere malo cunnilingis:

Et Gallam timeo minus recentem,

Quare si tibi sensus est, pudorque:

Hibernas, Line, basiationes

In mensem, rogo, differas Aprilem.

Epitaphium Urbici pueri. 96.

Conditus hic ego sum Bassi dolor Urbicus insans:

Cui genus & nomen maxima Roma dedit.

Sex mihi de prima deerant trieteride menses,

Ruperunt terricæ cum mala pensa deæ.

Quid species, quid lingua mihi, quid profuit ætas?

Da lachrymas tumulo, qui legis ista, meo.

Sic ad Lethæas, nisi Nestore serior, undas

Non eat, optabis quem superesse tibi.

Mittit librum, Casio Sabino. 97.

Nosti si bene Cæsium, libelle,

Montanæ decus Umbriæ Sabinum,

Auli municipem mei Pudentis;

Illi tu dabis hæc vel occupato:

Instent mille licet præmantque curæ,

Nostris carminibus tamen vacabit.

Nam me diligit ille, proximumque

Turni nobilibus leget libellis.

O quantum tibi nominis paratur?

164 M. V. MART. EPIG. L. VII.
O quæ gloria ! quam frequens amator !
Te convivia , te forum sonabis,
Aedes , compita , porticus , tabernæ.
Vni mitteris , omnibus legeris.

Ad Castorem. 98.

Omnia, Castor, emis , sic fiet, ut omnia vendas.

Ad Crispinum. 99.

Sic placidum videas semper, Crispine, Tonantem;
Nec te Roma minus, quam tua Memphis amet;
Carmina Parrhasia si nostra legentur in aula ;
(Namque solent sacra Cæsaris aure frui :)
Dicere de nobis, ut lector candidus, aude :
Temporibus præstat nonnihil ille tuis.
Nec Marso nimium minor est, doctoque Catullo.
Hoc satis est ; ipsi cætera mando Deo.

M. VAL.